

mig villig til at vise Imødekommen i saa Henseende, hvis sige Forslag maatte fremkomme, naar kun een Ting bliver overholdt, nemlig, at det ikke formenes Noget, der bruger en Ræring udenfor Kjøbenhavn, at flytte til Kjøbenhavn og der bruge den samme. Paa dette Grundlag skal jeg, hvis Forslag fremkomme, være rede til Imødekommen.

Regjeringens Udcast lader Laugene bestaae som frivillige Foreninger, foreslaaer Oprettelsen af nye Duellighedsprøver og ved Siden deraf tillader det, hvem der vil, at arbejde uden Duellighedsprøves Afslæggelse. Jeg skal indrømme, at der er meget tiltalende i denne Ordning af Forholdet. Der er noget meget Sindrigt i den Maade, hvorpaa man har forsøgt at forsonne Tilhængere af Laugsvæsenet med Laugenes Ophævelse som en Tvangsanstalt; de kunne ogsaa fremtidigt bestaae, og have de Kraft til at hævde deres Tilværelse, staaer ingen Hindring i veien for, at de vedblive at være. Det er min Overbeviisning, at Laugene ikke saa snart ville forsvinde; det er min Overbeviisning, at den Duellighedsprøve, som er foreslaaet oprettet, i ikke ringe Omfang vil blive benyttet, og jeg skulde derfor være tilbøielig til at slutte mig til Forslagets Bestemmelser, naar disse ikke mødte en saa bestemt Modstand hos de nærmest Interesserede. Disse fordre Duellighedsprøve som Betingelse for Ret til at udøve Erhverv, og da jeg troer, at der virkelig kan opnaaes Noget ved Duellighedsprøver, saa er jeg villig til i saa Henseende at søie mig efter de gjorte Fordringer; men idet jeg erklærer dette, maa jeg nærmere udtale mig om, hvorledes jeg opfatter Duellighedsprøven. Det er af en æret Rigsdagsmand i forrige Møde udtalt, at Duellighedsprøver Intet bevise, at de ikke godtgjøre Noget om Duellighed. Dersom man gjør denne Indrømmelse, bryder man ubetinget Staven over Duellighedsprøverne; thi godtgjøre de ikke, at den, der aflægger Prøven, besidder et vist Maal af Duellighed, saa er det stridende imod al sund Mennekesforstand at beholde dem; det indrømmer jeg fuldkommen. Men en Mand's Duellighed maa jo dog kunne træde frem paa en eller anden Maade, der maa dog være Et

eller Andet, hvoraaf man kan kende den, og det maa derfor, mener jeg, være muligt at indrette Duellighedsprøver paa en saadan Maade, at de virkelig kunne godtgjøre Duellighed. Der er noget Ufuldkomment ved enhver Prøve, ved enhver Examen, og Duellighedsprøven er jo Haandværkerens Examen. Der er Ingen, der har beskæftiget sig med Examen, enten det er som Examinerende eller Examineret, uden han er fuldkommen overbevist om, at der i Enkelthederne kan være store Ufuldkommenheder og megen Upaalidelighed tilstede derved; men dette forhindrer imidlertid ikke, at den Sætning kan være sand i sin Almindelighed, at Examen dog er en Garanti for Duellighed. Paa samme Maade mener jeg, at der ved de nuværende Duellighedsprøver kan være mange Mangler i enkelte Ting, der kan være meget at rette i Maaden, hvorpaa de aflægges; de ere derfor ofte vistnok altfor kostbare; men dette beviser Altsammen ikke, at man ei skulde være istand til at udfinde Duellighedsprøver af en saadan Beskaffenhed, at de, uden at være meget kostbare, uden at tage for stor Tid, kunne være et virkelig Vidnesbyrd om Duellighed. Det er af en æret Rigsdagsmand udtalt, at Duellighedsprøver efter hans Mening kun skulde aflægges i Kjøbstæderne, derimod ikke paa Landet; men hertil maa jeg bemærke, at jeg ikke troer, det er heldigt at gjøre en saadan Adskillelse; jeg troer heller ikke, det er nødvendigt. Dersom man tilstøder, at den, der vil arbejde med sine egne Hænder, frit kan gjøre det, saa troer jeg, at man i saa Henseende indrømmer Alt, hvad der behøves, og ved da at stille Kjøbstæderne og Landet i Henseende til de Fordringer, man gjør til Haandværkerens Dygtighed, paa samme Fod, troer jeg, at man handler i det hele Lovforslags Månd, saavidt som muligt at udjævne Forskjellen imellem Kjøbstad og Land.

Man har imidlertid ventet sig forskellige Resultater af Duellighedsprøverne, som jeg troer ikke ere aldeles sikkre. Man har saaledes troet, at Duellighedsprøven vilde forhindre Capitalisterne fra at kaste sig over Haandværksnæringsen; men dersom man (som den samme ærede Taler vilde) gjør Duellighedsprøverne meget lette, saaledes at de endog i saa Tider skulde